

ANTOLOGIN

Så
hanterar
du
vuxna

KULTURHUSET
skärholmen

Så hanterar du vuxna

Ofta är det barn som ska hanteras av vuxna. Barn betar sig på sätt som vuxna inte alltid tycker fungerar. Vår samtid är fylld av teorier om hur vuxna kan tänka och göra när de hanterar barn. Vi ville vända på perspektivet och fråga hur vuxna ska hanteras. Vuxna som betar sig på olika sätt som barn inte tycker fungerar och som barn behöver hantera. Det kan vara vuxna i samhället i stort eller vuxna i barnets närmiljö.

Vi vände oss till 26 författare, dramatiker, skribenter och konstnärer med frågan att skriva en text på detta tema. Texten fick ha vilken form som helst, analytisk som poetisk eller både och. Temat var medvetet öppet och alla var välkomna att tolka det precis som de ville. Det är den här samlingen texter som blivit antologin som du nu har på din skärm eller i din hand. Konkreta råd och tips, rapporter från verkligheten eller påhittad poesi, men texterna har en sak gemensamt. Alla behandlar och ställer frågan: hur ska vi egentligen hantera alla vuxna som går runt i vår värld?

Vi är väldigt stolta över de här texterna, så otroligt lyxigt att ha varit med och samlat ihop detta. God läsning.

Kristian Hallberg

Dramaturg

Maja Salomonsson

Regissör

Innehåll

Dorian Andersson	4
Jonathan Andersson	7
Anna Björklund	12
Uje Brandelius	15
Jörgen Dahlqvist	19
Athena Farrokhzad	22
Kristofer Folkhammar	25
Sara Gordan	29
Balsam Karam	33
Maja Karlsson	37
Essy Klingberg	40
Nachla Libre	43
Alma Lindé	46
Ida Linde	49
Elis Monteverde Burrau	53
Aleksander Motturi	56
Anki Määttä	66
Alireza Naghavi	71
Talajeh Nasiri	75
Sara Nazari	80
Suzanne Osten	86
Christina Ouzounidis	89
Niklas Rådström	92
Jali Madi Susso	95
Alexander Zadruzny	99
Benjamin Zahari	101
Så hanterar du teater	105
Vi som arbetat med föreställningen	107
Om Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen	109

Dorian

Andersson

Dorian Andersson är utbildad manusförfattare för film och tv på YRGO, 2019-2021. Oftast och helst skriver han om och för barn och unga. Han debuterade med pjäsen "Konsten Att Fungera i Grupp" för teaterfestivalen FLÄTAN i Uddevalla 2023.

För det första vet du bäst själv. Kanske inte om allt, men när det kommer till det viktigaste, då vet du faktiskt bäst själv.

För det andra har folk i allmänhet ganska många namn. *Lilla vänner, Du i röd tröja, Jävla idiot, Hjärtat, Tönt, Du grabben, Öh tjejen, Bordet, Biffen, Sötnos...* Ja, du fattar. Såna namn som man får ibland. Utöver de "riktiga". Pappersnamnen. För-mellan-efternamnen. Såna som man också får, helt utan att ha bett om dem.

Ser hon inte ut som en Victoria? Victoria med c!

Är han inte lite lik din farbror Hamza?

Jo! Har vi fått en liten Hamza?

Du heter nog Lykke i alla fall, mamma och pappa är så glada att du hamnade hos oss.

Sånt säger nyblivna föräldrar och så bara blir det så. Du får gå runt och säga *med c* resten av livet när någon ska skriva ditt namn. Eller så berättar du för en kompis, på väg hem från skolan när ni balanserar på kyrkogårdsmuren att *där ligger mammas farbror begravd, jag är döpt efter honom*. Eller så skaffar du ett konto nånstans på internet och tar användarnamnet *olykke_13-dom* kallar mig *Lykke* men det hjälper inte. Eller nåt sånt.

Kanske vänjer du dig. Kanske gillar du det till och med, vad vet jag? Men kanske är du en sån som bara säger du att du gillar det, för det är ju tunga grejer det här med namn. Kanske viktigt för mamma och morfar till exempel. Och kanske är du en sån som är lite orolig för att mamma och morfar ska bli besvikna. Vissa är

såna. Oavsett om mamma och morfar har lätt för att bli besvikna eller inte. Sånt kan faktiskt vara svårt att veta i förväg.

Du kanske hamnar i grupparbete med Lykke och Viktoria, som har bytt stavning. Och Viktoria berättar att hennes pappa har börjat kalla henne "Kiktorja" för: *Du sa ju med k!* Det låter jobbigt. Kanske inte som att göra någon besviken, men i alla fall. Du säger det, att det låter jobbigt. Sen kanske du till och med tar mod till dig och berättar för Viktoria och Lykke om när du står vid hallspegeln och ingen är hemma. När du försöker se ända in i själen på spegelbilden och undrar om du egentligen är så lik mammas farbror Hamza. Om ni är så lika att ni behöver ha samma namn? *Vad vill du heta istället då?* Kanske Lykke frågar. Och du kanske svarar: *Sasha?* Eller vad du nu har gått runt och tänkt att du hellre vill heta. Sen kanske er lärare kommer förbi men Viktoria hinner säga att *Sasha hade passat dig jättebra!* innan ni fortsätter med permafrosten eller vad grupparbetet nu handlar om.

På väg hem från skolan kanske Lykke vänder sig om precis innan ni går åt olika håll och ropar *Hejdå Sasha, ses imorgon!* Och hemma, när mamma frågar om hennes *Hamza-älskling haft det bra i skolan?* får du ögonkontakt med hallspegeln och tänker *Sasha, det är jag som är Sasha* medan du ler och nickar.

Och på kvällen, innan du håller på att somna, ligger du kanske och tänker att det räcker med att Viktoria och Lykke säger *Sasha*, till att börja med i alla fall. Kanske får någon mer veta. Kanske till och med mamma och morfar, nån dag. Kanske.

Det där vet du bäst själv.

Jonathan Andersson

Jonathan Andersson gick ut Dramatiska Institutet 2010 och arbetar som dramatiker, dramaturg och föreläsare inom området att skriva för scen. Återkommande i hans pjäser är mörk tragikomik, samhällsgranskning och våld. Jonathan är också vikarie för för- och grundskola, och har en YouTubekanal med inriktning på spel, framför allt Roblox.

Ett spel för de små

Det borde kanske finnas ett spelbräde, alldeles säkert borde det nog finnas ett. Det finns spelbräden. Man kan ha vilket bräde som helst. Det här är ett spel, en frågesport, en föreställning utan uttänkta regler. Det finns inga regler! Det finns inga svar. Bara frågor. Det finns inga vinnare eller förlorare. Alla är vinnare eller förlorare!

Frågekorten

- Vad gör du när vuxna gapar och skriker på dej?
- Vad gör du för att vuxna ska ge mer godis?
- Vad gör du om vuxna bara vill äta äcklig mat och du vill äta god mat?
- Vad gör du med vuxna om de inte vill vakna?
- Vad gör du om vuxna säger att det räcker med skärm nu?
- Vad gör du när vuxna är jätteglada och plötsligt blir jättearga?
- Vad gör du om en bil stannar och en vuxen öppnar bildörren och vill bjuda på godis?
- Vad gör du när vuxna tar dej hårt i armen?

- Vad gör du när vuxna säger att du ska gå till ditt rum?
- Vad gör du om en vuxen jagar dig och dina kompisar med automatvapen på en ö?
- Vad gör du när du blir tvingad att borsta tänderna och sedan gå och sova?
- Vad gör du när vuxna slår varandra?
- Vad gör du om en vuxen pratar nära och luktar jättemycket prickig korv i munnen?
- Vad gör du när vuxna gråter?
- Vad gör du när det är krig i ditt land och du vill prata med en vuxen?
- Vad gör du när en vuxen druckit jättemycket öl och vin?
- Vad gör du när en vuxen säger att du måste städa?
- Vad gör du när vuxna säger att ni inte har råd?
- Vad gör du när vuxna säger att det inte blir något fredagsmys?
- Vad gör du om vuxna trycker in mat i munnen på dig fast du har sagt att du inte vill äta?
- Vad gör du för att få en kanin av vuxna?

- Vad gör du när vuxna låser in dig i källaren?
- Vad gör du när vuxna plötsligt skriker "Hör du du!" med arg röst och börjar jaga dig?
- Vad gör du när vuxna ger dig ett kort och säger att man kan ringa till BRIS?
- Vad gör du om vuxna säger att det ska bli så roligt att gå på teater?
- Vad gör du när vuxna säger att du inte får titta på raketer på nyår?
- Vad gör du när du vill vara alldeles ifred utan att vuxna frågar frågor och tjarar?
- Vad gör du när vuxna säger att du ska sluta gråta?
- Vad gör du när vuxna vill pussas och kramas när du inte vill?
- Vad gör du när vuxna aldrig skrattar åt alla roliga saker du säger?
- Vad gör du när vuxna spiller kaffe och skriker att du för helvete måste sluta flaxa hit och dit?
- Vad gör du när vuxna går ut genom dörren och aldrig kommer tillbaka till dig igen?

- Vad gör du när vuxna lovar dig ett stort rosa slott i Lego som du aldrig får?
- Vad gör du när vuxna säger att de älskar dig mest i hela världen?
- Vad gör du när vuxna håller en laddad pistol mot ditt huvud?
- Vad gör du om vuxna aldrig tar med dig till Liseberg?
- Vad gör du om vuxna aldrig fattar vad du säger?
- Vad gör du om vuxna säger att du duger som du är?
- Vad gör du om vuxna skriker att du ska sluta skrika?
- Vad gör du när vuxna dansar och sjunger och vickar på rumpan och pratar högt och är pinsamma?
- Vad gör du om vuxna tvingar dig att svara på en massa frågor som du inte vill svara på?

Anna

Björklund

Anna Björklund är kolumnist i Aftonbladet, och kulturskribent i Göteborgsposten och Fokus. Hon har tidigare varit programledare och satiriker på Sveriges Radio. 2018 var hon med och startade den omtalade podden "Della Q", och hon har just startat den nya podden "Fint, fult och pengar".

”Gud vad hemskt det var”, sa de. ”Vi måste komma ihåg det!
Att vara tacksamma, tacksamma för allt vi slipper.”

De pratade om förr i tiden, det var då det var fruktansvärt. Pesten och svälten och tänderna som trillade ut, okej, jag höll med, det lät sådär. Men det var det andra också.

”Förr i tiden hade du varit gift vid det här laget!”, skrattade de vuxna. De skrattade åt hur sjukt det skulle varit, att lilla jag, lilla, lilla jag, skulle få göra något så viktigt.

Något så på riktigt. Giftermål och sånt, det betydde ju att ens liv verkligen hade börjat och det hade mitt liv inte gjort. Nej, det var de tydliga med. Allt man skulle göra i min ålder var en övning, i vår ohemska tid var inget på allvar. Öva inför nästa årskurs, nästa institution, alltid tusen steg kvar.

Det vi hade som kallades prov var inte riktiga prov, aldrig på liv och död. Vi tvingades låtsas, men verkligheten låg längre fram. Våra första pojkvänner var på skämt, våra erövringar räknades inte. Vi behövde alltid påminnas om andra tider, den gamla hemska att akta sig för och den som skulle komma sen, framtiden, den som allting var till för.

Jag tänkte på dem som hade haft det så hemskt, jag blev avundsjuk. Jätteavis! Cleopatra var tonåring när hon charmade Julius Caesar för att bli drottning över hela Egypten, det var inte ett skoj. Hon tänkte långsiktigt men agerade i stunden, vad hon gjorde fick vara både viktigt och på riktigt. Hon dödade sin bror för maktens skull, men mina syskonbråk var inget att bry sig om.

Jag läste om Alexander den store, han var tio när han tämjde en häst som ansågs farlig, den var rädd för sin egen skugga och bara Alexander fattade det. Det var då man kunde se vem han var, tio år gammal men redan den store! När jag fick ta mig an ridskolans svåraste ponny var det en söt hobby, något alla hoppades jag skulle tröttna på innan det blev för dyrt. Alexander fick ta över världen på sin häst, mina krig var en barnslig lek.

”Hormoner”, kallade de det. Ännu en anledning för de vuxna att flabba. Förr i tiden var energin som hörde åldern till ett vapen att använda för att slå sig fram i världen. Nuförtiden, när allt var så ohemskt, så var vreden ologisk. Känsloerna tydde på att våra hjärnor inte var färdiga, de älskade att berätta det. ”Frontalloben är klar när man är tjugofem!”

Killarna i min klass som behövde mycket rörelse fick inte marschera över Europa och slå ihjäl varandra på fält, som trettonåringarna på den hemska tiden. De fick gå till vårdcentralen med mamma, fröken hade deras pillerburkar i en låda i katedern, så att de inte skulle glömma.

Jag saknade det hemska, det gjorde vi allihop. Jag hade kunnat dö som Antigone, jag ville ta strid för något, för vad som var rätt. Offra mig! Det sa jag inte till de vuxna, det var ingen idé. Vi såg blodiga filmer istället för att slåss, killarna kollade på porr istället för att fria. Allt var fake, jag fattade det. Gamingrummen var inga riktiga soldatläger, pojkarna inga män. Enda chansen till liv var att följa planen, hålla käften. Vänta ut de hemska skratten.

Uje

Brandelius

Uje Brandelius är radiopratare och musiker, sedan 1991 med bandet Doktor Kosmos. 2016 gjorde han den självbiografiska teaterföreställningen "Spring, Uje, spring", som 2020 blev en flerfaldigt guldbaggebelönad långfilm. 2018 debuterade Uje som barnboksförfattare med "Hemma hos Harald Henriksson".

Din vuxen

Många vuxna tycker att det är svårt att veta hur man ska hantera sitt barn. Särskilt om barnet gråter, skriker och slåss. Därför finns det en massa böcker vuxna kan läsa med olika tips om hur de ska hantera sitt barn. Men det finns inga böcker som handlar om hur barnet ska hantera sina vuxna.

Dom flesta barn har minst en vuxen. Din vuxen lagar middag, skjutsar till fotbollen och säger åt dig att borsta tänderna. Vuxna är bra på dom här sakerna. Bättre än barn. Vuxna är faktiskt bättre än barn på nästan allt här i livet. Och det är ju inte så konstigt eftersom vuxna har levt mycket längre och fått träna mycket mer på allt möjligt.

Men det finns en sak som barn är bättre på än vuxna. Det är att visa sina känslor. Vuxna tycker nämligen att det är läskigt att visa sina känslor för andra. Det är därför man aldrig ser en vuxen ligga på marken och gråta och sparka med benen i luften och skrika att det är orättvist. Och det är därför man aldrig ser en vuxen hoppa jämfota av glädje och vifta med armarna och krama sina kompisar. Förutom när det är fotbollsmatch.

Det finns härliga och jobbiga känslor. Härliga känslor är till exempel att vara glad eller kär. Jobbiga känslor är till exempel att vara arg eller rädd. Dom härliga känslorna måste en vuxen dölja lite lagom, bara så att den vuxna inte verkar helt knasig. Dom jobbiga känslorna måste en vuxen dölja supermycket. Dom vuxna är proffs på att dölja jobbiga känslor. Ingen får veta vilka jobbiga känslor som en vuxen har.

Men att dölja sina jobbiga känslor är inte bra. Jobbiga känslor är lite som en hund. Om en hund är instängd i ett hus och inte får gå ut och gå så börjar hunden skälla och bitas och bajsa i din säng. Det är samma sak med jobbiga känslor som inte får komma ut ur kroppen. Det kan till och med vara farligt för en vuxen att stänga in sina jobbiga känslor. En vuxen kan bli sjuk. Och kanske börja gråta, skrika och slåss.

Därför måste man ibland hjälpa sin vuxen att visa sina jobbiga känslor. Man kan börja med att fråga sin vuxen "är allt okej?". Om det inte funkar så kan man skicka sin vuxen till en särskild känslöexpert som sitter i en fåtölj under en tavla som inte föreställer nånting särskilt. Då brukar dom flesta vuxna tycka att det känns lite mindre läskigt att visa sina känslor. Det kanske beror på fåtöljen. Eller tavlan som inte föreställer nånting särskilt.

En del tror att barn och vuxna har olika känslor. Det har dom inte. Barn och vuxna har samma känslor. Till exempel känslan av att känna sig utanför. Magontet när du är liten och får höra om Ellens 10-årskalas som alla är bjudna på utom du, det är samma magont som när du är stor och får höra att Ellen har startat en bokklubb utan att fråga om du vill vara med.

Jävla Ellen.

En del jobbiga känslor är så pinsamma att dom vuxna inte ens vågar säga att dom finns. Avundsjuka är en sån känsla. En vuxen kan känna sig avundsjuk när den åker och hälsar på sina kompisar som har ett jättefint eget hus med en egen badstrand och en egen liten bastu (många vuxna tycker att det är viktigt att olika saker är "eget"). Och så har kompisarna ett barn som heter

Rudolf som går i tvåan men han har fått sexans mattebok för han är ett sånt geni.

Jävla Rudolf.

Dom vuxnas allra värsta känslor är dom jobbiga känslor som man inte vet varifrån dom kommer. Dom bara är där i den vuxnas kropp utan att nån kan förklara varför. Och ibland är den vuxnas jobbiga känslor så jobbiga att inte ens en vuxen kan dölja dom. En jobbig känsla kan fylla hela vardagsrummet.

"Är allt okej?" frågar du din vuxen.

Din vuxen svarar: "Det är lite jobbigt just nu, men det är ingenting som du behöver tänka på älsklång".

Fast det redan är det enda du tänker på.

Du säger till din vuxen att lägga sitt huvud i ditt knä och du klappar din vuxen på kinden och säger att allt kommer att bli bra. Att alla dom jobbiga känslorna kommer att försvinna. Och att det kommer att komma nya, mindre jobbiga känslor.

"Det lovar jag" säger du till din vuxen.

Jörgen

Dahlqvist

Jörgen Dahlqvist är dramatiker och regissör, men arbetar även som ljus-, ljud- och videodesigner. Han är konstnärlig ledare och grundare för Teatr Weimar. Han har skrivit ett femtiotal pjäser som han också regisserat, varav flera gästspelat internationellt. Jörgen är även doktorand på Teaterhögskolan i Malmö.

Vuxna är ömtåliga varelser. Ett annat folk.

Vuxna är ömtåliga varelser. Ett annat folk. Man måste behandla dom försiktigt. Man måste lära sig och förstå att dom kanske inte vågar erkänna att dom inte kan och vet allt fast dom säger att dom gör det. Dom är oroliga och måste alltid visa det. När jag slår mig eller gör mig illa blir dom rädda fast dom vet att man måste göra sig illa för att veta om saker är farliga eller inte. Det är en del av att vara barn. Det är vad jag måste göra. Att göra mig illa, att falla och slå mig och att cykla omkull. Det tillhör vad det innebär att vara barn. Att vara vuxen är att förstå det och att komma med plåster och blåsa på mitt sår och säga att allt blir bra. Som barn måste man ha tålamod med deras olika känslor som ilska, oro, tjat och allt annat som man måste stå ut när man är ett barn. Det kan vara utmattande ibland, som barn så har man inte hur mycket ork som helst, men det är oftast enklare att umgås med dom vuxna om man bara låter saker passera. Istället för att påpeka att dom har fel så kan man låta dom tro att dom har rätt och sen får man prata med sina kompisar och försöka förstå vad dom egentligen menar. Det är inte lätt. Och ibland så tror jag att dom inte ens själva förstår det. När dom pratar med ord som dom inte vet vad dom betyder. Då får man försöka ha tålamod och vara snäll och säga att det kommer att ordna sig så att dom blir lugna. För vuxna är osäkra och vill kramas och pussas och att man ska sitta med dom när man sitter och tittar på tv. Och dom måste förstå att det inte är okej. Eller att det är okej när jag vill sitta och mysa, men inte annars. Det finns gränser. Och man måste sätta gränser mot dom vuxna, annars klarar dom inte av att vara föräldrar. Dom verkar inte veta när det är okej att pussas och kramas och när det inte är

okej. Så det gäller att vara tydlig med sånt. Och när det är okej att dom går tillsammans med mig när jag är på stan och när jag vill vara ifred och inte visa att dom är där. Vuxna kan vara användbara ibland, när man vet hur man ska hantera dom. Man måste vara hård och bestämd. När jag har problem eller om jag undrar nåt så brukar jag be om hjälp. Jag vet att jag inte behöver lösa alla mina problem själv. Men problemet är att dom inte lyssnar. Vuxna måste lära sig lyssna. Jag vill inte veta vad dom tycker och tänker. Dom vuxna vet inte hur det är att vara i min ålder. Dom har glömt hur det är att vara barn och om dom inte lyssnar, hur ska dom då förstå vad mitt problem är. Så jag är hård och om jag ser att om dom inte lyssnar så berättar jag ingenting eller ber om hjälp. Då säger jag ingenting utan är tyst och sedan går jag in på mitt rum och gråter om det känns orättvist. Och då måste man kräva att vuxna betar sig som vuxna. Jag kräver att dom låter mig vara ifred. Att dom betar sig som vuxna när vi bråkar och kan diskutera och inte försöka vinna diskussionerna bara för att dom är äldre. Om man bara vet hur man ska göra så blir allt så mycket enklare.

Athena

Farrokhzad

Athena Farrokhzad är sedan debuten med "Vitsvit" 2013 en av våra mest tongivande poeter. Hennes böcker är översatta till femton språk och hennes dramatik har spelats på många scener. Athena är även översättare och sedan 2022 curator för litteratur på Kulturhuset Stadsteatern tillsammans med Ida Linde.

Guide till att hantera jobbiga föräldrar

Vispa lite grädde och blanda med honung. Ställ dig i ett hörn och ät i lugn och ro med sked.

Gå ut på gården och se om du träffar en kompis. Gör upp en plan för rymning.

Läs Matilda av Roald Dahl för bra tips på hur du kan straffa en jobbig förälder.

Häll peppar i din förälders kaffe när den fastnar på toa med sin mobil.

Be en jätteelak person tänka ut sin elakaste grej och gör den på din förälder.

Fånga in fåglar och släpp ut dem i ditt hus så att de bajsar ner allt och din förälder måste städa.

Låtsas att du bor på ett barnhem och snart ska få nya föräldrar.

Hämta din lillasyster. Ta av hennes blöja i smyg och sätt på henne byxorna igen. Sätt henne i din förälders knä. Vänta på att hon kissar ner din förälder. Om du har tur blir det bajs.

Klipp sönder din förälders favoritblus. Sätt den runt en toarulle som en smällkaramell. Slå in den i presentpapper och ge den till din förälder.

Om din förälder betett sig dåligt, gör ingenting. Vänta till nästa gång det är dags att gå hemifrån. Då gör du heller ingenting.

Oavsett hur många gånger din förälder säger: Klä på dig, borsta tänderna, borsta håret, packa väskan, sätt på dig skorna. Låtsas bara som att du inte hör och gör ingenting.

Kristofer

Folkhammar

Kristofer Folkhammar är poet, prosaist och litteraturkritiker. 2015 gav han ut den uppmärksammade romanen "Magisterlekarna: sodomitisk melodram", och 2021 utgavs romanen "Är det barnen, baby?". 2019 var han en av redaktörerna bakom antologin "Berör och förstör: dikter för unga".

Så hanterar du vuxna För tre barn

Ett barn med mobiltelefon närmar sig en jämgammal kompis med orden: "Förlåt, men jag måste bara få visa dig en bild på min mamma. Ser du vad stor hon har blivit?" "Men guuuud", svarar det andra barnet med ett tonfall som om det tittade på en kattunge. Det andra barnet kupar en ömsint hand över kompisens skärm för att se ordentligt. "Gud, hon ser så vuxen ut. Verkligen sådär som en riktig mamma." De kommenterar bilden vidare. Det första barnet visar en bild till där mamman badar. Då berömmar de henne för att vara orädd. Och det första barnet berättar att mamman fullkomligt älskar sin baddräkt, att den är röd med en liten volang på, mamman är tokig i den.

Det andra barnet drar fram sin telefon: "Men då måste jag bara få visa en bild på min pappa från i somras". Gullandet eskalerar. De kommenterar hur duktig pappan är, hur fin han är i sina badshorts. Det andra barnet berättar om hur de stått i en kö till en glasskiosk, det var ju sommar och så varmt, och då får man ju unna sig. "Och vet du vad han sa då, min pappa? 'Glass när det är varmt? Det är min förbannade rättighet!'; du vet sådär som en riktig... som en riktig..."

De skrattar och skryter. Ömkar och smickrar. Bubblar, gullar mot bilderna. Så blir de tvärt tysta när det tredje barnet kommer in och börjar berätta:

Min pappa är en utmärkt förälder. Robust och gullig. Hans röst är mjuk som en sommaräng för det mesta. Jag har en bild här som jag gärna visar. Den är från när han håller mig för första gången. Han är så stolt att han ser ut som en hamster, stackarn.

Han håller bra ordning och reda. Inte rädd för att hugga i när det behövs. Han är driftig, orädd. Även om han slappar och segar ibland. Det kan dröja ett tag eller två innan han skruvar upp hyllor som han köpt. Det kan ta både en och två stunder innan han kommer till skott med dammsugningen. Man kan behöva påminna. Man kan behöva säga till. Och när han svarar på dessa tillsägelser, då ändras hans röst. Den blir mumlig och smulig. Han känner sig väl påkommen, stackarn. Då får man ta ett steg tillbaka. Låta honom vara ifred, ge honom space. Så att han inte känner sig pressad, stackarn. Man vet inte hur sådant kan sätta sig psykologiskt. Om det kommer kvadda honom för all framtid. Om det kommer få honom att känna att han alltid måste vara duktig.

Min pappa klarar sig bra på egen hand. Han är den självständiga typen, numera. Men ibland ber han om saker. Det kan handla om att han vill att jag ska komma hem till en viss tid. Att han vill ha sällskap till middagen. Då ändras hans röst. Han vrider ihop den till en liten blöt trasa som kluckar och duttar. Låter betydligt yngre än vad han är, nästan som en bebis. Han vill väl få känna sig lite liten, stackarn. Och då får man ju försöka ge honom det. Själv vrida ihop rösten. Bekräfta honom. Och komma hem i god tid.

Men visst har han lite humör, min pappa. Visst händer det att det blir lite mycket temperament. Ibland på helgerna när jag sovit ut och kommer upp, då ligger han kvar borta i bäddsoffan. Och jag kan alltså känna lukten av hans dåliga humör, att han är sur. Golvet knarrar under mina fötter när jag smyger fram för att titta till honom. Då ändras hans röst. Som ett plötsligt väderomslag. Prognosen kan ha förvarnat, men ändå överrumplas man. Ett oväder forsar ur hans mun. Det luktar. Han säger hemska saker.

Jag låter det skölja över mig. Som ett hällregn. En skur med hagel.
En småspikshård höststorm. Och så står jag kvar intill bäddsoffan.
Intill pappas munoväder. Och rör inte en min. Det är viktigt att visa
de vuxna att man står kvar.

Sara

Gordan

Sara Gordan är författare och har bl.a. skrivit romanen "Natten" (2022). Boken tilldelades Svenska Dagbladets litteraturpris 2022 och är nominerad till Sveriges Radios romanpris 2023. Sara verkar även som översättare från franska, och är lärare på Biskops Arnös författarskola.

Tablåer

(roller: instruktören, mamma, du)

0.

Skillnaden mellan barn och vuxna är att den vuxne hjälper, barnet blir hjälpt. Ibland förskjuts rollerna tillfälligt och barnet får agera som en vuxen, tills att den vuxne klarar att bli den hjälpsamma igen.

1.

Mamma sover. Du närmar dig försiktigt, inte från fotänden, det kan verka hotfullt. Kom inte heller bakifrån. Kom från ansiktets sida, den sida som kan visa humören, den där hon är beredd.

Säg: Godmorgon. Eller: Vill du ha frukost? Eller: Har vi nån frukost?
Eller: Jag tror jag ska vara i skolan snart. Därefter: avvakta.

2.

Mamma sitter på golvet. Du närmar dig försiktigt, inte bakifrån, inte heller framifrån, det kan kännas som en attack. Kom från sidan, så att hon kan upptäcka dig om hon så väljer, så att hon kan låtsas inte upptäcka dig, om hon hellre vill.

Säg: Vad gör du? Hon svarar inte.

Säg: Vad är klockan? Hon svarar inte.

Säg: Får jag spela? Hon nickar lite, ser du, det funkade.

3.

Mamma har tagit upp posten från hallmattan och lagt den på köksbordet. Nu står hon med händerna mot bordet och stirrar

på breven. Du sätter dig på en stol för att kunna se hennes ansikte, kolla minen. Ansiktet har ingen min.
Säg: Ska jag sortera dem åt dig? Hon nickar.

Du sorterar breven, reklamen till vänster, fönsterkuverten till höger, vykortet i mitten. Vykortet är från mormor och föreställer stora, röda blommor, bakom blommorna syns havet.

Säg: Titta, mormor har skrivit.

Mamma sätter sig, ler lite, tar kortet och säger: Ska jag läsa för dig?
Du kan läsa, men du säger ja.

Mamma läser: Hej! Jag har det bra i Spanien men jag saknar er. Jag har gått på vandring och lärt mig göra paella. Nästa gång måste ni följa med! Stor kram från mormor.

Mamma ser på dig, hon ser gladare ut. Hon säger: Det vore väl roligt!

Du säger: Ja. Jag gillar paella.

Hon säger: Jag med. Ska vi laga en nu?

4.

Det är kväll, ni har ätit paella, du ligger i sängen och läser. Mamma kommer in och sätter sig på sängkanten, det drar lite i täcket men du säger inget om det.

Hon säger: Vad läser du?

Du säger: En hästbok.

Hon säger: Är den bra?

Du säger: Jag skulle vilja gå på ridning.

Hon säger: Jag vet. Men det är jättedyrt.

Du säger: Jag vet.

Mamma klappar dig på huvudet. Det är lite svårt att koncentrera sig på boken.

Du säger: Det är lite svårt att koncentrera sig på boken.

Hon säger: Okej mitt hjärta.

Innan hon går säger hon också: Jag var väldigt trött idag. Förlåt.

Det blir bättre i morgon.

Du vill säga "Okej" men det känns inte helt okej. Det är okej att inte säga okej, det räcker med att du säger: Godnatt.

Mamma svarar: Sov gott.

Balsam

Karam

Balsam Karam är författare och bibliotekarie.
Hon debuterade 2018 med den kritikerhyllade romanen
"Händelsehorisonten". 2021 ingick hon i juryn för priset
Unga skriver för unga, instiftat av Tensta konsthall
och Almapriset.

Vuxenordlista A–F

Ibland är det svårt att förstå vad vuxna säger eller gör. Då kan det vara bra med en ordlista.

Arbetskamrat

En arbetskamrat är en person som vuxna jobbar med och som är lite snällare än "idioten" eller "chefsjäveln". När vuxna har arbetskamrater som dom tycker om är det goda nyheter, eftersom arbetskamraterna kan vara bra på att baka och ge dom chokladbollar att ta med hem. Fråga alltid dom vuxna hur många chokladbollar dom fick från början. Då vet du om dom har ätit fler än en. Har dom gjort det tar du resten av chokladbollarna och säger "hur många gånger ska vi prata om det här?". Sen äter du upp alla själv.

Bostad

Vuxna är ofta besatta av var dom bor och hur det ser ut där. Det är inte alltid deras fel – bostadsmarknaden är hemsk. Om du märker att en vuxen är för besatt kan du alltid säga att din kompis Kim tycker att er toalett var jättefin. Kim är ett könsneutralt namn som alla kan ha. Det gör inget om du inte känner någon Kim.

Cirkelresonemang

Ibland när vuxna snackar skit är det egentligen cirkelresonemang som dom säger. Då kan dom säga saker som "jag är vuxen och vet vad jag pratar om, och jag vet vad jag pratar om eftersom jag är vuxen". När dom säger sånt kan du svara "så lågt har du aldrig sjunkit förut" och försiktigt glida iväg.

När dom har skämts färdigt kan du fråga om ni inte ska äta tårta imorgon, eftersom det är din favoritaniméfigurs namnsdag. Det är bra om du först kollar vilka som har namnsdag den dagen.

Djupandas

Det händer ibland att vuxna blir alldeles tysta och andas ovanligt högt genom näsan. Det kan hända när ni sitter på ett tåg och du för fjortonde gången på nio minuter frågar när ni är framme. Då är det bäst att låta dom vara ifred. Efter ett tag kan du säga "oj, visst ser det där molnet ut som farmor?" och hoppas på att dom blir gladare av det.

Ensamtid

Ibland är vuxna i behov av ensamtid. Då kan dom säga saker som "usch, vad jag känner att jag behöver ensamtid" eller "nä, nu klarar jag inte mer utan min ensamtid". Ibland säger dom ingenting och blir till stinkande hårbollar av svett och ilska. Det är väldigt svårt att säga vad ensamtid är. Ibland har dom vuxna sin ensamtid på toaletten. Då är det jobbigt när man själv behöver kissa och det bara finns en toalett. Väldigt ofta har dom ensamtid med mobiltelefonen. Då kan du säga "det är inte bra för dig att sitta med mobilen så länge". Efter en stund kan du fråga om du kan få din favoritmat till middag.

Familjeterapi

Få saker är så viktigt för dom vuxna som att prata. Hela tiden vill dom prata. Ibland pratar dom så mycket att pratet blir till gröt eller en trasig trumpetorkester, och ibland till kokosnötter fulla med

bajs som dom slänger på varandra. Då känner dom kanske att dom måste betala ungefär 600 kronor i timmen för att prata med någon som mest lyssnar. När dom blivit lyssnade på färdigt kan ni kanske åka till Liseberg för pengarna som dom inte längre pratar för. Se till att köpa sockervadd och popcorn. Om dom också vill bjuda på glass svarar du "yes pliz".

Maja

Karlsson

Maja Karlsson är skribent, låtskrivare, artist och ljuddesigner. Hon har producerat popmusik sedan 2001, och senare även hiphop, techno och teater- och filmmusik. Hon har spelat med band som Envelopes och The Radio Dept., och skrivit för tidningar som Ottar, Bang, Ful, m.fl.

Problemet med vuxna – eller ska jag säga ETT av problemen med vuxna – är att dom tror att dom har rätt. För det första att dom har rätt att bestämma och sen när ni tycker olika att dom har rätt och du har fel.

Det är som att deras rätt aldrig tar slut. Vuxna bestämmer om du är sjuk nog för att stanna hemma från skolan. Vuxna bestämmer om du har ätit tillräckligt mycket middag. Vuxna bestämmer om din magkänsla räcker för att undvika en person du tycker illa om. Kämpa dig nu iväg till skolan! Ät nu lite mer! Försök nu bli kompis med idioten!

Den fåniga är att när vuxna upptäcker att både deras skola och deras föräldrar missade att ge dem viktiga kunskaper om livet så handlar det ofta just om att våga lita på sin magkänsla. Att lyssna på sin inre röst. Då säger dom "åh, varför sa ingen till mig när jag var ung att jag skulle lyssna mindre på andra och mer på mig själv!?". Då säger dom "magkänslan har nästan alltid rätt!" och "bara MIN kropp vet jag JAG behöver!".

Den där kunskapen, den om magkänslan, kommer långsamt. Det är så mycket med att växa upp som handlar om att mötas av Nej, Stopp, Sluta. Och när dom vuxna minns sin barndom tänker dom "jag fick aldrig som jag ville". Sen gick dom i skolan och behövde lära sig tråkiga saker. Och nu behöver dom gå upp på morgonen och vara hela dagen på ett jobb. Det verkar helt enkelt som att hela livet handlar om att INTE få göra vad man vill.

Och med denna urtråkiga idé i bagaget fortsätter dom på ren reflex att försöka styra sina barn. Inte minst när det kommer till att ha TREVLIGT. Krama nu farmor fast hon håller för hårt.

Sitt nu i tomtens knä fast han är en läskig gubbe. Gå nu på din fiendes kalas. Och så vidare i all oändlighet.

Sen skriver dom ett inlägg på sin Facebook, tillsammans med en bild på havet eller en sjö: "Från och med nu ska jag minsann bara göra sånt jag tycker är roligt! Ingen mer duktig flicka!". Och alla andra vuxna kommenterar, "helt rätt!" och "åh vad bra sagt!". Vilket dubbelspel, vilken falskhet. För man kan ge sig på att dom fortfarande vill ha duktiga barn. Så se till att samla skärmdumpar av alla deras visdomsord. Och när dom försöker köra över dig, dräm till med det här: "vill ni, på riktigt, lära mig att INTE lyssna på min magkänsla?".

Essy Klingberg

Essy Klingberg är kulturskribent och redaktör på Svenska Dagbladet. Hon övervakar bl.a. digital kultur och har en bakgrund inom standup.

Jag har sett mumieansikten i appen. Filmer där bandage lindats över öron och under näsan, igensvullna ögon, plåster över lila kinder. Alltid blod kring näsborrarna. Alltid samma låt som spelas.

You ain't really fuck with me way back then but how 'bout now?

Huvudet vrids åt höger, som att det ser rakt in i framtiden.

Jumpcut.

Huvudet vrids åt höger igen, det är inte längre en mumie utan en helt vanlig tjej.

Det är konstigt att något så litet kan göra så stor skillnad. Det är nästan alltid någon annan som tagit bilderna från innan, en kompis eller kanske mamma. Shorts på stranden och ihopsjunkna axlar. Man skulle aldrig ha gissat att det är just näsan det är fel på, men bilderna från efter talar sitt tydliga språk. En ny näsa kan innebära ett nytt liv.

Bilderna från efter har de alltid tagit själva. Leende, ena ögat blinkar.

Jag tänker lika lite på dem som jag tänker på andra filmer i appen. Klippen finns bara i sin egen värld, som algebra, inget som gör sig påmint i verkligheten.

En dag är bara du och jag hemma. Didrik kommer snart hem från fotbollsträningen och du står i köket och kokar pasta till honom. Jag säger du blöder om läppen, du säger oj då. Framför spegeln i hallen trycker du vitt hushållspapper mot munnen tills det slutar. Sen ligger du länge i soffan med mobilens blå ljus i ansiktet.

- Gick det bra? frågar jag.

- Det är ingen fara. Jag har gjort en behandling, säger du som om du sagt att du hängt mina träningskläder i hallen.

Du säger att det försvinner efter några månader, att fillers inte är en big deal. Jag säger att du får göra vad du vill, men erkänn att

du hade sagt emot om det var ombytta roller. Om det var jag som gjort det. Du skrattar och säger att jag är perfekt, jag behöver inte göra någonting.

- Dessutom är du så ung, vänta tills du är 45, säger du.

Du vet inte hur jag kommer tänka när jag är 45, tänker jag.

- Nej, men det är ingen stor sak. Alla jag känner har gjort något, fortsätter du.

När alla mina vänner gör något är det "inte ett argument".

Nu är det plötsligt en markering som visar att samtalet når sin slutpunkt. Jag säger det och då säger du att vuxna får göra vad de vill med sina pengar.

- När du tjänar dina egna pengar får du göra vad du vill med dem.

Ibland får du utbrott på oss som karvar sig in i benet. Nu är ingen arg, varför skulle någon, men jag går in på mitt rum.

Jag ligger i sängen i det blå ljuset. I vissa filmer är det hakorna som ändras. Huvudet vrids åt höger, som att det ser rakt in i framtiden. Efteråt ser personerna helt annorlunda ut.

Nachla

Libre

Nachla Libre är poet, konstnär och regissör, och debuterade i bokform med "Tiden har sett allt" 2020. Hon är en av initiativtagarna till den poetiska plattformen Revolution Poetry (2009-2019) som via spoken word-traditionen var pionjär i att ta berättelser från förorten till staden och teaterscenerna. Hon är också en av redaktörerna för boken "Revolution Poetry" (2018).

När stormen intar hemmet

När stormen intar hemmet
ber de dig kanske att dölja dig under sängen
Medan du tvingas lyssna på
när odjur och åskmoln lämnar munnen på de äldre
Vissa dagar när stormen välter husets alla väggar
befinner du dig redan i orkanens öga
och får då se hur hela världens känslor virvlar kring dig
Du låter tankarna skina iväg med de starka vindarna
och hoppas på att det piskande regnet snart lägger sig

Du undrar över sekunder som känns som livslängder
Du tycker de vuxna ska lyssna på sina egna regler
Du funderar över ordet respekt

De vuxna säger att smärta kan gå i arv
Att sorg kan överföras från en generation till en annan
Att ord och händelser fäster sig inom den sårade
Att det ibland kan vara svårt att läka som vuxen
Det är därför de vuxna ibland exploderar
De är i krig med sig själva – deras hjärtan vilar sällan

De vuxna tittar ibland på dig med hoppets blick
Säger att du tillhör den generation som kan förändra framtiden
Säger att du tillhör dem som kommer att överföra ljus
Att du är en av dem som kan stoppa mörkret
från att inta hemmets alla utrymmen
De säger att du kom hit för att vara med och läka jorden
Det är ett rätt stort ansvar att lägga på ett barn – förlåt

Du får sätta gränser när de vuxna ber dig
att sätta universum på dina axlar
När deras rädsla över att du repeterar deras misstag
stationerar sig framför deras ögon
Du är en egen människa inte en avbild av någon annan

Det är viktigt att de vuxna förstår
att du har rätten till att växa och vila
Att du har rätten till villkorlös kärlek
Att de har skyldigheten att se och lyssna på
dina drömmar
dina tankar
dina perspektiv

De vuxna har uppgiften att vägleda dig
Att värna om dig
De vuxna har uppgiften att skapa ro och trygghet kring dig
Men ibland kan de vuxna tappa bort kärleken till sig själva
Hamna i sin egna storm igen och låta odjur och åskmoln
invadera sina tankar
Då behöver de vuxna en kram
Ett tröstande ögonkast
och kanske ett uppmuntrande ord
De vuxna är inte bara vuxna
De är också människor
och ibland behöver de bli påminda
att det enda sättet att stoppa stormen
är via kärlek

Alma Lindé

Alma Lindé är dramatiker och dramaturg. Hon gick ut Stockholms Dramatiska Högskola 2017 och blev snabbt en tongivande röst i dramatikersverige, med pjäser som "Kötta" och "Fyra spänn City". Alma skriver komedier, främst för barn och unga, ofta med ett klassperspektiv och om det dråpligt svåra i folks vardag.

Jag tror att jag var i fyraårsåldern när jag insåg att jag var smartare än mina föräldrar. Att jag kunde se igenom dom på ett sätt som dom inte kunde göra med mig. Jag kunde se exakt var dom hade fastnat som människor och precis hur man skulle lösa deras problem.

När jag var liten så brukade jag gå runt i Bromsten och leta efter en fru åt min pappa. Jag gick runt i kvarteret och kollade på olika tjejer som jag mötte, försökte avgöra vem av dom som skulle kunna passa honom. Hon behövde gilla musik, hade jag förstått. Fast det var svårt att se på folk om dom gjorde det eller inte. En gång såg jag en tjej som hade en påse med en g-klav på och tog ut segern i förskott. Men sen såg jag hennes ansikte, och hon såg ut som en sån som brukade köpa en påse sega råttor, bita huvudet av dom och lägga tillbaks dom i påsen igen. Så hon föll på det. Det viktigaste var ändå att pappas fru var glad, för pappa var så ofta ledsen.

Jag visste att pappa var ledsen för att han var ensam. Hos mamma var vi sex personer, men han hade bara mig. Och jag visste att det var bråttom, för jag hade förstått att man kunde bli konstig av att vara ensam för länge. Och pappa var nästan alltid ensam och hade redan börjat tycka att det var fel med deodorant. Frun fick gärna vara lite kaxig också, för man behövde vara kaxig med pappa. Han trodde alltid att han hade rätt, fast han hade fel jätteofta. En dag när jag var hos pappa så frågade jag honom om jag kunde få en påse Palle Kuling.

"*Palle Kuling?*" fnös pappa.

"Det heter väl ändå *Kalle* Kuling!"

"Nä, han heter Palle."

"*Palle?! Varför skulle han heta Palle!?*"

"Men han heter Palle."

"Hela poängen är ju att det ska vara samma bokstav i

både förnamn och efternamn – det är ju därför han heter det – *KALLE KULING*."

"Fast han heter inte det, pappa."

"FEMHUNDRA SPÄNN! JAG SLÅR VAD OM FEMHUNDRA SPÄNN!"

Att slå vad med pappa om femhundra spänn var en helt riskfri affär om man var barn. Det enda det betydde var att han skulle ge mig femhundra spänn om han hade fel. Så han hade ingenting att tjäna på att ens vara med, förutom äran. Men äran var viktig för pappa.

Vi gick ner till Bromstensplan, gick in på Konsum, mot godisavdelningen. Pappa gick med ivriga steg, kunde inte visa mig fort nog hur fel jag hade. Jag hade ingen brådska, tog min tid. Jag visste redan vad som skulle hända.

När jag kom fram stod pappa och rafsade runt bland godiset i helt fel hylla – han visste inte ens var "*kallekulingen*" stod. Jag tog ner en påse och räckte över den till honom utan att ens kolla vad det stod på den.

"Här."

Pappa ryckte åt sig den.

"Här ser du ju, det är ju Ka..."

Han tystnade när han faktiskt läste vad som stod på påsen. Läste namnet igen och igen, rynkade misstroget på pannan. Läste det igen. Och igen. Och igen. Spärrade upp ögonen i stum förvåning – läste det igen och igen och igen och igen innan han till slut landade i den usla förloraren han var.

"Mäh! Det är ju inte logiskt! Han *borde* heta Kalle Kuling!"

Ida

Linde

Ida Linde är dramatiker, översättare och författare till flera romaner, noveller och diktböcker. Senaste boken var "Karons tunnelbana" (2022). Hon arbetar även sedan 2022 som programansvarig för litteraturen på Kulturhuset Stadsteatern tillsammans med Athena Farrokhzad.

42 ägg och en fråga som aldrig blir ställd

Jag är hemma och gör min grej och så kommer min vuxen in
genom dörren
Hon måste först hänga av sig jackan
sedan måste hon packa upp maten och sucka för att ingen
hjälp till
Vuxna behöver sucka flera gånger om dagen
Jag klappar lite försiktigt på ryggen när min vuxen står böjd över
diskbänken
hon behöver snart sätta sig ner med pannan i djupa veck
Vuxna behöver så mycket för den minsta av frågor
Jag måste vänta på rätt tillfälle
Min vuxen lyssnar på nyheterna
Sedan måste hon gå ut med hunden
Och sucka lite igen!
Ja hon måste sucka lite igen så jag avvaktar med min fråga
Sedan plötsligt
Min vuxen kommer tillbaka från promenaden och säger att hon
behöver ha roligt!
Vuxna behöver också gå ut med kompisar!
Det är inget man kan säga något om
Man kan inte säga nej
En vuxens behov är okränkbart
När min vuxen går ut gör jag min egen grej igen
Det är lite ensamt såklart men jag tycker om det
Hon kommer ju hem
Och är högljudd på det där sättet
Vuxna är alltid högljudda

De låter med sina röster och armar
De låter med alla sina behov
Vuxna behöver så mycket
De behöver typ allt
Och sedan behöver de sova
Det var ingen stor fråga jag hade
Jag kommer ha glömt den imorgon
Och det är tur för imorgon behöver min vuxen ensamtid
Vuxna är besatta av ensamtid
Då kan jag sitta med skärmen
Vuxna hatar skärmen och älskar skärmen
Vuxna förstår så lite
Det är bara att lära sig
Man måste prata med dem på vuxnas sätt
Som en idiot
De måste känna sig duktiga
annars blir det tårar och skrik
Jag kan också gråta
Då brukar min vuxen sansa sig lite
Men det är något med deras nivå
de är fysiskt sett högt uppe
och förväxlar det med kunskap
De vet ingenting
om hur det är att vara barn i den här tiden
Eller jag vet att mamma var rädd för atombomber
och det är jag med
det är hon fortfarande och för kriget
När jag var barn säger hon
Åh när jag var liten säger min vuxen
Min vuxen är besatt av sin egen barndom
Vi ska göra saker som hon gjorde

Varför kan vi inte göra helt andra saker?
Denna besatthet av upprepning
Nu är det påsk igen! Vi måste måla ägg igen!
Min vuxen måste ha målat typ fyrtyotvå ägg?
Hur kan hon inte vara less?
Men det är bara att måla de där äggen
Och det är ganska kul att måla de där äggen
Min vuxen målar noter som om ägget sjöng
Hon gör en rolig röst och så skrattar vi
Jag gör hela ägget blått
Min vuxen säger att vi måste åka till havet en dag
Man följer med
Det är det mest effektiva sättet
att ta hand om en vuxen
Även om man skulle vilja säga
Fattar du inte vill man säga
Du behöver inte upprepa din barndom mer
Du får gå vidare
Vi kan gå vidare tillsammans
Om du bara släpper taget lite
Vuxna är sämst på att släppa taget
Här är min barndom säger jag
Du behöver inte ta ett kort för att minnas den
Du behöver inte skämmas
Hela det dåliga samvetet är ett skämt
Min vuxen har ingen överblick över sina handlingar
Jag sträcker mig längre än hennes konsekvenser
Men hon kan lita på mig
Här är min tid och jag känner den

Elis

Monteverde

Burrau

Elis Monteverde Burrau har länge arbetat som publikvärd på Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen. 2016 debuterade han med diktsamlingen "och vi fortsatte att göra någonting rörande" och utsågs samma år till en av Sveriges viktigaste unga poeter av Svenska Dagbladet. Han har sedan dess fortsatt skriva poesi samt även romaner och dramatik.

Det börjar när de väcker oss. De är så äckligt glada. Säger saker som vakna, små solstrålar, dags för frukost, dagens viktigaste mål, vi älskar er. Vi bestämmer oss *direkt* för vilken typ av dag det är. Vi upprepar mantrat inuti i huvudet. Vi svarar inte. Vi öppnar ögonen, kanske himlar med dem, men vi svarar inte. Vi håller käften. Vi öppnar ögonen, men inte munnen. Vi syr igen den. Alltså inte bokstavligt – vi gör en sån där överdriven gest med tummen och pekfingret som visar att läpparna förslutits med blixtlås. När de sen stammar fram att gröten är klar så struntar vi i det. Vi stiger upp, i överdriven slowmotion, och sätter oss under köksbordet. Där kanske vi sitter i tio minuter. Vi vet inte. Det är ingen som räknar. Vi har inte klätt på oss kläderna som varsamt valts ut och placerats på nattduksbordet. Inte för att vi inte tycker att kläderna är fina – det gör vi. Kläderna är väldigt fina, men det är en principalsak. Vi hör hur de äter upp vår gröt och visslar overseende. Hur de håller modet uppe. Vi hör dem säga att man inte ska slänga mat, tänk på barnen i helvetet och himlen. Inte anklagande, bara hurtigt. Det är så pinsamt sagt! Vi är nakna under bordet, om du inte förstod det. Det är coolt. Klockan slår. Det är dags att gå till skolan. Annars kommer vi försent. De frågar om vi har packat gympakläderna. Vi går ut i hallen och packar några andra kläder. Jättefula kläder. Kläder som inte går att springa eller svettas i. Kläder som passar som virke i ett rituellt bål. De säger puss, ses till middagen. Vi säger ingenting. Vi ställer oss på varandras axlar. Vi tar på oss en trenchcoat och en hög hatt av filt. Jag längst ner, alla andra över mig, hon med hatten högst upp. Vi går ut. Svajande. Vi är en kritisk massa syskon som skrider genom trapphuset. Men. På gården möts vi igen. Om vi bara fick andas! Du fattar inte, du är artig, du har alltid varit feg och svag, men det tar på krafterna att ignorera levande människor. Här ute är det inte våra föräldrar som stör, nu är det grannarna som stör, men de är alla likadana. Vi är

barn. Precis som du, men vi har en övertygelse (och du är inte vårt syskon, du är mer som en strejkbrytare). Vi är barn, de är vuxna. Vi är luttrade, de är lurade. Vi *kommer aldrig* att notera deras existens. Över våra döda kroppar. Det kanske låter lustigt, men vi har en taktik. Känner du till de virvlande dervischerna? Låt oss förklara. Det började med att en av oss skickades till Nicosia när hon var fyra år. Hon högst upp, hon med hatten. En pilgrimsfärd. Nicosia är Cyperns huvudstad. Den är delad i två. På den turkiska sidan gick hon vilse i ett museum. Hon blev indoktrinerad, men hon missförstod Mevleviordens budskap. Hon tolkade deras motiv, att förena huvud och hjärta, ironiskt. När hon kom hem och berättade, liksom maniskt med stora ögon, fattade vi hur hela världen skulle hanteras. Vuxenvärlden. Egentligen är det väl mer som en blandning av civil, buddhistisk olydnad och raffinerad mobbning, men det handlar om separation. Att utgöra en suverän stat. Vi vill bli erkända som de terrorister vi faktiskt är. Grannarna säger god morgon. Vi vänder dem ryggen. Vi börjar snurra. De skriker att skolan ligger åt andra hållet. Vi skriker ingenting alls. Vi försöker separera huvud och hjärta, oss och dig, barn och vuxna. Bara Gud kan döma oss.

Aleksander

Motturi

Aleksander Motturi är disputerad filosof, men numera verksam som författare och konstnärlig ledare vid Clandestino Institut. Vid sidan av romaner och dramatik har han skrivit ett flertal essäer om bl. a. James Baldwin och rasismens metamorfos.

Zombiedröm

*En pappa sätter upp persienner i hemmets alla fönster.
Sonen vaknar med skrik, utan att pappan, som är upptagen
med arbetet, noterar det.*

P

Varde ljus, varde mörker. Yes, nu funkar skiten.

S

Pappa. Pappa. Jag hade en mardröm.

P

Åh mörkret, jag älskar skuggorna.

S

En asläskig mardröm. Jag drömde, nej...

P

Ah, va, vad drömde du?

S

Jag vågar inte säga, hemsk.

P

Säg, jag vill höra, nu fick jag ordning på den här.

S

Den var vidrig, du fattar inte.

P

Du vågar, kom igen, berätta. Jag kan släppa in ljuset igen.

S

Nej, det är inte det, jag vågar inte.

P

Det är klart du vågar, det är bara att prata! Det kommer kännas bättre efteråt.

S

Det går inte, nej.

P

Ut med orden bara.

S

Nej.

P

Om du berättar kan du få spela ikväll.

S

Du förstår inte.

P

Du kan få spela hela eftermiddagen, vad du vill.

S

VR?

P

Ja, du kan få dyka i djuphavet.

S

Jag vet inte, men det var en zombieinvasion.

P

Spännande! Jag älskar zombies.

S

Egentligen var de utplånade men en flicka drack ur ett smutsigt glas och blev smittad så de återuppstod igen. Alla de utplånade reste sig från sina massgravar och ett nytt krig uppstod mellan människor och zombiesar.

P

Krig, som i...

S

Jag vet inte, men flickan flydde från platsen där alla höll på att slakta varandra.

P

Där ser du, du vågar. Vad mer hände?

S

Men det var inte det som var läskigt.

P

Nej?

S

Hennes pappa var uppfinnare så han hade skapat en skyddsbubbla. Alltså innan alla zombies utplånades första gången, innan flickan drack ur glaset. I bubblan som var megastor kunde alla leva tillsammans, både människor och zombies. Där bodde pappan med flickans mamma.

P

Så mamman hade blivit zombie?

S

Ja mamman var zombie och pappan hade lyckats uppfinna en värld där man inte slog ihjäl varandra, där alla kunde leva tillsammans.

P

Gud vad chevalereskt! Han hade alltså byggt den för att få bo med sin fru fast han var människa och hon zombie?

S

Ja.

P

Jag vet inte...

S

I alla fall, flickan flydde dit, till sin pappa och mamma och-

P

Och-

S

Och först var det lugnt-

P

Men sen?

S

Nej, jag vågar inte.

P

Men du vågar ju. Du har ju talat ut nu.

S

Det var asläskigt. Mamman-

P

Mamman?

S

Och pappan-nej.

P

Ok, du måste inte. Du darrar ju. Drick något.

S

Pappa?

P

Ja.

S

Kommer du ihåg när du sa att jag skulle få åka till Göteborg?

P

Mm eller nej, det gör jag inte.

S

Jag skulle få åka till Göteborg och kolla A36.

P

Va? Har jag sagt det?

S

Du lovade.

P

Det minns jag inte.

S

Du skulle betala tåget och vi skulle få bo hos mamma.

P

Va?

S

Du sa det!

P

Men jag vet inte om vi har råd, de här persiennerna var inte gratis precis.

S

Amen du sa det – jag ser i dina ögon, du minns.

P

Ok, ok, jag minns, på ett villkor.

S

Vadå villkor? Du minns, du lovade villkorslöst.

P

Snälla, berätta vad som hände i mardrömmen?

S

Aldrig.

P

Du kan få stanna hela helgen.

S

Du vill inte höra, det blev kaos.

P

Ibland fungerar kaos bättre i drömmar.

S

Det var så fridfullt när flickan kom in i bubblan.

P

Men–

S

De skulle visa upp bubblan så att alla fattade det fanns en lösning på kriget där människor slaktade zombies som en gång varit vanliga människor.

P

Men...

S

Ja flickan satt i sin mammas knä och pappan tvättade fönsterna.

P

Och sen?

S

Och sen, det blev kaos. Fast det var som i en sån bok man läser på paddan, så jag kunde spola fram, hoppa över allt det hemska.

P

Vadå spola fram? Vad hände?

S

Jag hoppade över det.

P

Du ljuger. Hon attackerade honom?

S

Nej inte riktigt så var det.

P

Vad gjorde de? Hon dödade honom? Erkänn.

S

Det går inte säga.

P

Du lovade. Vad kan vara värre? Dödade hon dottern?

S

Det går inte. Ögonen.

P

Du lovade. Det finns mycket få vetenskapliga belägg på att zombier verkligen finns. Du vet det va?

S

Jag minns inte. Jag minns inte. Men plötsligt satt du där, du tuggade på något. Först trodde jag det var vindruvor, men sedan tittade de på mig, druvorna tittade på mig, de tittade på mig med mammas ögon. Och du åt, stoppade dem i munnen, de sa ingenting, försvann ett och ett in i mörkret.

Anki Määttä

Anki Määttä är socionom och arbetar med barn och unga inom socialtjänsten. Parallellt med sitt arbete studerar hon Barn- och ungdomsvetenskap på högskola. Anki har tidigare studerat på Biskops Arnö med inriktning dramatik.

Musikläraren Jonas stannar plötsligt upp mitt i undervisningen, gräver ut en snus ur munnen, går fram till eleven Benni och lägger den på hennes övningshäfte. Han går sen ut och stänger dörren efter sig. En grupp på fem elever sitter kvar. De tittar skärrat på varandra. Efter en stund börjar flera av dem skruva på sig.

Alissa: Va?! Hur kunde han göra så bara för att du inte visste när Mozart föddes?

Leo: Jag visste inte heller!

Alissa: Man kan liksom inte bara ha ett oanmält läxförhör.

Leo: Sjukt gjort. Alltså så himla sjukt.

Alissa: Han ba kolla vad hårt jag kan dra i mitt skägg, jag ser ut som en galen råtta. Man vet att han är sur då. Han ser så creepy ut.

Leo: Verkligen.

Alissa: Han lägger alltid sin arm på ens axel när han ska visa saker också. Det tycker jag är jobbigt.

Leo: Ja! Egentligen borde man typ anmäla honom. Eller prata med kuratorn.

Alissa: Jag har hört från flera att Jonas blev sparkad från sin förra skola för att han va ihop med en elev där. Alltså vilket äckel.

Molly: Men sluta! Jag tycker att Jonas brukar vara schysst. I alla

fall när alla inte bara tjafsar med honom. Varför måste ni alltid bråka så mycket?

Justin: Eller hur. De flesta lärare blir gladare om man gör det de ber om.

Alissa: Jag försökte bara förklara för honom att vi redan har väldigt mycket läxor den här veckan. Och att flera i klassen tycker att han känns lite sträng, eller liksom inte så snäll. Det var ju inte meningen att han skulle tappa det, och typ ge sig på Benni.

Leo: Man ska inte förklara.

Alissa: Vad ska man göra då?

Leo: Döda honom och lägga i soporna.

Alissa: Va?

Leo: Nämen man ska göra ingenting såklart. Det hjälper ändå inte. Det bästa är att inte bry sig.

Leo går fram till dörren för att öppna den. Han rycker i dörrhandtaget.

Leo: Det är låst! Hallå, det är låst! Alltså herregud, han har låst in oss.

Alissa: Va? Vadå låst?

Leo: Jonas är helt klart värsta pidofile. Varför skulle han annars låsa in oss? Visst tog han allas telefoner? Jag lämnade in min i alla fall.

Alissa: Han kanske är skolmördare, nu hämtar han mördarmasken.
Han kommer slakta oss.

Alissa reser sig och visar hur Jonas ska mörda dem.

Alissa: Du ska dö, du ska dö, alla ska dö, jag bestämmer för jag är Jonas.

Leo börjar skratta, och sätter sig ned på golvet.

Leo: Det är kört hörni. Vi är fucked.

Justin: Men chilla snälla, han kommer nog snart. Han skulle säkert bara hämta en grej.

Molly: Och det är inte farligt att vara inlåst i ett klassrum liksom. Det går att komma ut, det måste det ju göra.

Leo: Hurdå? Vi är på tredje våningen.

Alissa fortsätter att röra sig rastlöst runt i klassrummet. När hon låtsas skära huvudet av Benni börjar Benni plötsligt gråta.

Benni: Alltså vad är det med vuxna människor? Varför förstår de inte att man mår dåligt av vissa lärare? Varför förstår de inte att skolan är det sämsta som nånsin finns? Gå till skolan säger de. Fan heller, jag tänker inte gå till skolan. Jag ska gå härifrån. Jag tänker inte sätta min fot här igen, inte så länge Jonas finns kvar.

Benni plockar fram en mobiltelefon ur sin hoodie, ringer en person.

Leo: Lämnade du inte in din telefon?

Benni: Leo lyssna, jag kan sluta bry mig, jag kan låtsas som ingenting, jag kan prata med vänner, med andra vuxna, jag kan be Jonas att vara snäll, eller försöka göra som han vill, men om han ändå bestämmer över mig och inte är det minsta snäll, så går det inte längre. Så nej, såklart jag inte lämnade in telefonen.

Leo: Vem pratar du med då?

Benni: Jag har ringt min syrra. Hon vet att Jonas har varit på mig förut. Så hon är på väg hit nu.

Justin: Har Jonas varit på dig?

Benni: Ja, det har han, och inte bara mig.

Alissa: Jag vill oavsett också gå härifrån. Nu. Jag tycker det räcker nu.

Alissa går fram och kramar Benni. De andra följer efter och ställer sig runt Benni. Strax därefter låses dörren upp av Bennis syster. Alla går ut.

Alireza

Naghavi

Alireza Naghavi föddes i Helmand, Afghanistan, men växte upp i Iran. 2015–2019 bodde han i Sverige, där han varit aktiv i filmkollektivet NonCitizen. Sedan 2019 har Alireza bott i Frankrike där han går den prestigefyllda filmskolan École Kourtrajmé i Paris. Han jobbar nu med sin första långfilm.

Paris. 25 november 2019.

13:20

Innan jag går in så hoppas jag att det ska finnas ett fönster i rummet, för att få mer ljus.

Jag är nervös.

13:40

Hela kroppen skakar. Jag går till toan, tvättar händerna och ansiktet med kallt vatten, tittar på mig själv, spegeln är suddig, tar en selfie och lägger upp fotot på Instagram. Under bilden så skriver jag som rubrik:

suddig spegel, suddigt liv, oklart oklart oklart.

14:20

Jag tar min väska, sitter i väntrummet. Det har gått 20 min mer än tiden då intervjun borde börja. Jag blir mer stressad. Börjar tveka om jag har gjort något fel, kanske tagit fel dag, kanske fel tid...?

Tankarna bara snurrar i huvudet, jag håller på att explodera.

14:30

Äntligen kommer en tjej och som vanligt uttalas mitt namn fel. Jag tar mina grejer och följer med henne, medan jag drunknar i det förflutna för några sekunder, minns hur mycket jag försökte lära folk att uttala mitt namn rätt i Sverige, tydligen får jag samma problem här igen, men jag vill inte längre förklara.

Jag är trött.

14:35

Tjejen som är handläggare pratar så fort att jag, som bara har lite kunskap i franska, knappt hinner förstå ett enda ord.

Bakom henne finns ett fönster, perfekt det är det jag önskade.

Det finns en annan tjej som tolkar franskan till dari, hon är snäll.

Här är vi bara tre, till skillnad från i Sverige där min gode man och min oartiga advokat också var med.

Tjejen uttalar mitt namn med bestämd röst och hotar mig, säger att ifall jag ljuger om något så har jag brutit mot lagen...

Jag accepterar.

15:05

Frågorna är enkla, de är inte krångliga som jag hade fått höra förut. Jag tappar stressen efter ett tag, jag lutar mig bakåt på stolen. Tittar rakt på henne, svaren kommer direkt efter frågan.

15:40

- Berätta om dig själv, om din identitet...

Den här frågan får mig att tänka till. Jag minns att på mitt afghanska ID-kort står det att jag är född i Helmand, men jag minns knappt något därifrån. Min familj flydde till Iran när jag bara var några månader gammal. Hela min barndom är fylld med minnen från Iran, till slut säger jag att jag är en afghan från Iran. Jag berättar att vi härstammar från Irak och jag tillhör en folkgrupp som heter sayed, att vi är araber och shiamuslimer och talibanerna hävdar att vi alla borde avrättas fast vi inte har gjort något brott, bara för att vi tror på vår religion.

Jag mår dåligt.

16:05

Intervjun tar slut. De visar mig utgången, jag hittar ett kafé, köper en kaffe, sätter mig någonstans, röker en cigg och tänker på allt som hände nyss. Jag känner mig sådär.

1 feb 2020

Jag blir förbannad på alla krångliga grammatikregler som finns i franska – Ohhhh Gud, vem kom på dessa? Jag får ett meddelande på mobilen, OFPRA meddelar att de har fattat ett slut beslut om min ansökan och beslutet har skickats i brev till min adress. Jag får panik.

5 feb 2020

“Felicitation vous avez obtenu une protection” hör jag socialassistenten säga i telefonen. Jag tackar honom för meddelandet, stänger av mobilen, nu vill jag sova utan att tänka på något, för första gången på flera år. Jag känner mig trött.

Talajeh

Nasiri

Talajeh Nasiri är dramatiker och dramaturg, och gick ut Stockholms Dramatiska Högskola 2017. Talajeh skriver främst för barn och unga, och har gjort det bl.a. för Unga Klara, Folkteatern i Gävleborg och Lule Stassteater. Hennes pjäs "De livrädda" spelas på Unga Dramaten under våren 2023.

Hantera dig.

Jag ser hur ni sitter där med tänkarminer. Vad ska vi göra med dig-miner.

Varför gjorde du så? Hur tänkte du?

Vill du veta hur jag tänkte? Jag vet inte. Jag får ofta en tanke, eller mer som en känsla.

Jag tänker, jag gör det, så gör jag det och det är en skön känsla.

Tills att jag hör folk skrika och då tänker jag shit! Jag springer.

Nu var det när papperskorgen föll på hans huvud, då tänkte jag bara shit, jag måste gömma mig.

Men du väntar på att jag ska ge ett sånt ordentligt svar som du brukar kalla det så jag försöker komma på något...

Det är blankt, om jag ska vara ärlig... Men det brukar inte hjälpa... Vilket svar kan minska rynket i din panna, få dina ådror där att släta ut sig?

Hur tänker du att jag tänkte?

Om jag sitter tyst ett tag så kanske du hjälper mig att svara? Svarar åt mig, det brukar funka ibland. Men idag väntar du på att jag ska svara.

Tänker du alltid innan?

Jag såg hur du var nära på att flyga på en kille i klassen förra veckan. Du tryckte upp honom mot väggen.

Hur tänkte du då?

Vad tänkte du skulle hända?

Du tänkte nog inte, för att sen sa du, på den här skolan använder vi inte våld, fattar du.

Det var faktiskt lite roligt.

Nej...

Jag försöker komma på ett svar som ska göra dig nöjd. Jag tänker och tänker, men jag kommer inte på något.

Jag vill gärna göra situationen lättare för dig och jag tror att det vore lättast om vi bara avslutade det här mötet. För bådas skull, mest för din för att du ser stressad ut. Du har tittat på din mobil tio gånger och gjort stressade ljud.

Jag vet ju att jag inte kommer att kunna svara på din fråga.
Jag reser mig upp för att gå.

Du blir arg.

Pratar med sån polisröst och tar tag i mig, hårt. Det gör ont. Jag försöker dra mig bort från dig. Nu handlar det inte om dig, jag måste tänka på mig. Överlevnad.

Jag blir rädd och du sätter mig på stolen. Nu vet jag inte vad jag ska göra.

Jag tittar ner och försöker se avslappnad ut. Du ber mig att titta på dig.

Det är svårt. Till slut så gör jag det.

Du ser nöjd ut. För nu.

Så länge som du är nöjd finns det en chans att du kommer låta mig vara. Du kommer inte be mig svara på dina omöjliga frågor och jag behöver inte försöka räkna ut ditt nästa steg.

Det är svårt för att jag tappar koncentrationen, ibland får jag en känsla.

Eller hur.

Som, hur blir det när en papperskorg slår mot marken, eller, hur det låter när ett ägg slår mot någons huvud. Hur många toalettrullar kan jag kasta ut genom fönstret innan någon ser mig. Vad händer om jag klättrar ut på taket och balanserar, hur nära är för nära, det är inte ens hela foten, bara toppen av skon utåt.

Jag tappade bort mig en stund, men så kommer du skrikandes och jag måste komma på en lösning.

Springa ifrån dig.

Hitta på något, ett svar på varför jag gjorde det, för att det frågar du alltid.

Hur tänkte du nu?

Det är den svåraste frågan som du kan ställa. Det är en känsla bara.

Jag sitter där mittemot dig igen och ser dig sitta med rynkan. Du har inte tid för det här, säger du.

Nu får det vara nog, säger du. Vad betyder det? Är jag utkastad? Får jag inte vara här längre? Vad menar du?

Jag hoppas på att du som oftast bara pratar, säger ord utan någon mening.

Hur ska jag veta vad jag ska göra av känslan när ingen av er vet vad ni ska göra av era?

Ni skriker, drar i en, allt det där.

Jag försöker hela tiden att ha koll på er, vaka över era miner. Titta på era reaktioner, läsa av er för att ta mig genom en dag. Men ni har ingen koll på er själva. Noll koll på era känslor.

Det gör det svårt för mig att räkna ut vad ni ska göra. Men jag börjar bli bättre, mycket bättre på det.

Jag har testat lite olika sätt och nu vet jag vad som funkar bäst på vem. Det värsta är när det kommer nya personer, folk slutar, nya börjar, folk blir sjuka, vikarier kommer och byts ut, då måste jag börja om på noll igen.

Ni säger att ni börjar hitta sätt att hantera mig på. Det är helt tvärtom.

Sara

Nazari

Sara Nazari är poet och har uppträtt med sin poesi/
spoken word på scener runt om i Sverige, bl.a. på
Musikhjälpen, Berwaldhallen, Dramaten och som en
mellanakt i Melodifestivalen. Hon är även utbildad jurist.

Hur man hanterar vuxna

Egentligen ska barn inte hantera vuxna
Utan det är vuxna som ska hantera barn.
Men många vuxna har haft problem som barn som de inte
hanterat ännu
Och därför behöver jag skriva texten
om hur barn ska hantera vuxna.

Som barn trodde jag att allting löstes med åldern
Så har det tyvärr inte varit.
Många är bara oläkta barn som aldrig fick eller tog hjälp
eller varit öppna för att världen konstant förändras och därför
behöver röra sig med den förändringen.
Alla har alltid sagt
Att det var bättre förr.
Men var det verkligen bättre förr
Om alla säger att det var bättre förr
I alla generationer.
När en äldre säger att det var bättre förr
Kan du säga
"Vad var det som var bättre exakt?"
Och om de kommer med ett svar du inte håller med om
Säg då att du inte håller med.
Världen förändras alltid med nytänkande
som barn är en del av.
Vuxna har levt länge på jorden
Barnen har fräscha ögonen
Så

Uppskatta era ögon
Värdesätt er blick
Och vuxna vet inte alltid bäst
De vet mycket
Men inte alltid bäst.

Det är viktigt att respektera vuxna
Men de ska också respektera barn.
En vuxen som inte respekterar barn
Respekterar ingen.

Den viktigaste saken att komma ihåg
Är att vuxna är människor.
Om de säger
Jag har också varit barn
Och på min tid gjorde man inte så
Svara då att det inte är deras tid
Och på deras tid gjorde de också saker som den tidens vuxna
inte förstod
Det betyder inte att när en vuxen säger
"Gör inte så här!"
Att man ska göra det
Självklart finns gränser
Man inte ska testa
För mycket
Bara lite.

Åh du älskade
Många skadar barnen
Det måste vara blankt när man möter jorden för första gången.
Låt ingen få dig att tro
Att ett barn är ont.
Ett ont barn
Har varit runt onda vuxna.

Många har varit på jorden så länge
Att de inte respekterar den längre
Tro inte för mycket på när de gnäller
Om tiden som gick
Om åldern de inte får tillbaka
Om deras ånger.
Låt dem inte få dig tro
Att du inte kan ha ett annat liv
Lyssna till deras historier
De har levt liv vi inte har ännu
Men gör inte historierna till dina egna sanningar.
Tro dem
När de ber dig
Uppskatta ditt hem
Uppskatta din mat
Visa tacksamhet
Ta vara på tiden
Och vara ödmjuk men samtidigt inte ta skit.

Lyssna inte på dem
Om de straffar dig
För att du inte tänker som de
Men var öppen
För att de kan ha fel
Och du kan ha fel
Lita mest på den
Som lär en grund av mänsklighet
Och sedan lär dig att resten är konstruktioner.

Vissa har livet varit hårdare mot.
Det syns på hur de går
Eller på deras röst
Eller på hur de kramar personerna de älskar mest
Eller på hur de inte kan krama personerna de älskar mest.
Det syns i deras förmåga att visa kärlek, mer eller mindre.
Börja aldrig hantera vuxna
Det är en fälla
Även om många av oss
Blir mästare.
Bli mästare
I något annat
I hur du är en bra vän
Eller en bra kärlek
Eller en bra medmänniska
Respektera äldre
Respektera dig själv
Och därför respektera alla.

Egentligen ska barn inte hantera vuxna
Utän det är vuxna som ska hantera barn.
Men många vuxna har haft problem som barn som de inte
hanterat.
Väx inte upp
För snabbt
Även om du nu måste göra det
Var ung i hjärtat
Du lever nog längre då.

Suzanne

Osten

Suzanne Osten är nationellt och internationellt en av de ledande pionjärerna inom utvecklingen av teater för barn och unga. 1975 grundade hon Unga Klara, som hon var konstnärlig ledare för fram till 2014. Suzanne är dramatiker, föreläsare, författare, och inte minst regissör till 10 långfilmer och en mängd föreställningar, senast "Buster Keaton på månen" som spelas på Unga Klara under våren 2023.

Telefonröster: vänliga

Vi ljuger
det
är en del i vår gemensamma civilisation
vi lovar hjälp men vi är inte
där när du ringer
men vi ger alltid hopp

Har du självmordstankar?
Du som söker medmänskligt stöd
En jourhavande medmänniska att tala med?
Var god vänta kvar
det är bara 350 före dej

Nu vill du ha
Medmänskligt stöd på natten,
du vill prata med prästen
Du vet väl
Du kan också mejla chatta få mer information på svenskakyrkan.
se/jourhavandeprest
Självmordslinjen om
Du inte vill leva längre eller du är orolig för en närstående

Du vill chatta anonymt?

Äldrelinjen har vi för din mamma som mår dåligt
om du behöver prata med någon, lämna telefonnummer
vi ringer upp dig i nästa vecka 13.20
vill du ha den telefontiden
tryck 1

Föräldralinjen för de vuxna har vi för dem som är oroliga för att du
är orolig,
här är långa väntetider

Om det är bråttom
Och då menar vi bråttom bråttom
Kontakta psykiatrisk akutmottagning ring 112
Obs
om du mår så dåligt att det känns outhärdligt
obs om du har allvarliga självmordstankar planer ...
Kommer ingen tro det
om du är under 10 år

Vi ljuger
det
är en del i vår gemensamma civilisation
vi lovar hjälp men vi är inte
där när du ringer
men vi ger alltid telefonnummer och korrekta hänvisningar
och du kan alltid chatta med vår robot

Efter telefonsamtalet kan du betygsätta samtalet
5 stjärnor är toppen..... 1 betyder BLÄ

Christina

Ouzounidis

Christina Ouzounidis är dramatiker och regissör. I sina texter undersöker hon ofta språket som maktmedel och använder ett språkspel med upprepningar, pauseringar och förskjutningar. Hon var under många år en av de drivande bakom konstnärskollektivet Teatr Weimar i Malmö. 2016 disputerade hon med sin konstnärliga avhandling "Tvivel - replikernas poetik".

Om du frågar mig

Om du frågar mig, om du nu gör det, om du frågar mig, och det tror jag att du gör, om du frågar mig är det idiotin vi behöver nu, och med idiotin menar jag integriteten, och med integriteten menar jag TÄNK SJÄLV, analysera själv, det räcker inte att lyssna på vuxna nu, inte nu när solen har tänt eld på träden, inte nu när tigrarna dinglar från grenarna, när sengångarna springer för livet, när havet rusar, mot pandorna och elefanterna och stränderna håller på att sjunka, inte nu, när dom har byggt den här ön, där fröna slår rot i plastveckan. Frön är som ord. Alla ord, allt detta tuggande, TUGGA INTE MED ÖPPEN MUN, varför ropar de aldrig det längre, det är inte trevligt med någon som smaskar vid matbordet, men nu är det inte bord det handlar om, det handlar väl inte om bord, handlar det om bord, nej, det handlar inte om bord, det handlar inte om bord! SKÄR INTE UPP VATTENMELONEN UTAN ATT TVÄTTA AV SKALET ORDENTLIGT, det kallar jag meningsfull information, gifterna trycks in i fruktköttet annars! Det handlar om hästar, det handlar om giraffer, det handlar om floder! Varför har du hund när du hela tiden säger till den vad den inte får göra, har du inte hört talas om positiv förstärkning? Stå inte kvar när någon för sin egen skull stryker dig mothårs över pälsen. Säg till dom detta: framtiden är inte färdig, den kommer inte till oss som något vi behöver frukta, den framträder och blir till av våra handlingar, det är vi som bestämmer hur den ska se ut. Säg: att vara rädd om någon, eller om något, är inte detsamma som att vara rädd, skräckslagen, men också att vara skräckslagen är att vara en helt normal katt, ett helt normalt rådjur, en helt normal människa. Att hedra någon,

också en vuxen, är att ta den på så stort allvar att inte ens den kommer undan med dumheter. PLOCKA INTE TISTLARNAN OM DOM ÄR FRIDLUSTA! Ja. SPOTTA INTE I MOTVIND! Ja. LÄGG INTE ARMBÅGARNAN PÅ MATBORDET! Kanske. Huruvida det är välvilligt eller inte är inte upp till mig att avgöra, det beror väl på själva syftet, men känslan är ändå att just det handlar mer om dom än om oss. Och det handlar inte om bord! Det tröstar mig att alla djurens ungar kommer att finnas kvar, med sina kloka kroppar, med sina språng. Det är på dom gudarnas vingar sitter nuförtiden, eller på barnens drakar, dom som klarar av att lyfta i dom här kastvindarna. Säg till dom att inte glömma bort att lasta två av varje sort på den där båten, av alla djur, inte bara några, alla. Nej förresten, säg till dom att hålla sig undan så att vi kan lasta den där båten själva, dra till havs medan solen brinner i horisonten.

Niklas

Rådström

Niklas Rådström debuterade 1975 och har sedan dess gett ut såväl diktsamlingar, romaner, noveller och essäer, som skrivit dramatik och manus för film. Hans dramatik har spelats i stora delar av världen. 2012–2017 var Niklas professor i berättande för scen, film och media vid Stockholms dramatiska högskola, och sedan 2019 är han professor i kreativt skrivande vid Linnéuniversitetet.

Kort monolog

- Jag trodde det skulle vara bra för honom att se hur viktigt det är att tillhöra ett lag och jobba tillsammans.

- Jag vet. Att förstå att man måste hjälpas åt. Att alla behövs.

- Att det viktigaste är inte att vara bäst.

- Nej, visst. Utan att veta att man gjort sitt bästa.

- Men han blir helt tokig om laget inte vinner. Sitter och tjuvar med tårar i ögonen hela vägen hem.

- Klagar han på domsluten också?

- Hela tiden.

- Jag vet. Jag får jämt säga det till honom: "Det är domaren som dömer." "Ja, jag vet", säger han. "Jag vet." Och ändå skriker han gång på gång på domaren.

- Förra veckan fick han lämna planen. Domaren sa åt honom att sätta sig i bilen.

- Gjorde han det?

- Inte förrän jag sa åt honom.

- Typiskt.

- Då satt han där och hulkade.

- Pinsamt.

- Ja, man trodde ju att han skulle mogna när han såg de andra jobba tillsammans, men nej... minsta sak som går emot laget så blir han alldeles tokig.

- Vad säger de andra?

- De är snälla. Överseende. Det säger att det är lätt att det blir starka känslor när det är match.

- Laget har spelat ihop i tre år nu. Man hade ju hoppats att han skulle kunna agera lite mer vuxet.

- Det går inte.
- Förra veckan kom han i slagsmål med några i andra laget.
- Nej.
- Jo, domaren fick skicka dom alla av planen.
- Pinsamt.
- Nej, det är hopplöst. Jag säger till honom: "Det är ju bara fotboll. Det är inte på liv och död."
- Och vad säger han då?
- "Inte på liv och död?" säger han. "Nej, det är mycket viktigare än så."
- Det där har jag också hört. Dom tycker det är roligt.
- Nej, det bästa vore om pappa inte följde med ens på träning.
- Jag har redan sagt åt min pappa att stanna hemma.
- Vad sa han då?
- "Stanna hemma? Det här är ju det roligaste jag har."
- Och vad sa du?
- Jag sa: "Men pappa, det är ju jag som spelar."
- Och vad sa han?
- Han bara stirrade på mig som fattade han inte vad jag menade.

Jali

Madi

Susso

Jali Madi Susso är författare. Han debuterade 2019 och har skrivit böcker både för yngre och äldre barn, med titlar som "Eid - en festdag", "Morfar flyttar in", "Krigarhjärta - Sista rondan" och "Som en gatuhund". Namnet Jali betyder griot, vilket är vad västafrikanska historieberättare och musiker kallas.

-

Hallå du där! Ja du.

Har du möjlighet att lyssna på mig lite snabbt?

Okej bästa, då vill jag börja med att fråga dig såhär:

Vet du vad det dummaste ett barn kan göra?

Tänk på det en sekund...

-

Det är inte att klä ut sig till en lax och simma uppströms för att se om en björn kommer och tar en. Och det är inte att hoppa bungyjump över asfalt utan rep, och tro att man ska överleva för att man har en hjälm av gummi.

Nej, utan så här är det:

Det absolut dummaste ett barn kan göra, är att växa upp och bli... vuxen.

Yupp, du hörde rätt!

Det dummaste ett barn kan göra är att VÄXA UPP OCH BLI VUXEN!

-

Alltså först och främst menar jag inte att alla vuxna är dåliga, korkade eller så. Absolut inte. Dina föräldrar är säkert helt strålande!

Och vet du vad? Mina skulle säkert också vara det, om de inte hade lämnat mig på gatan och flytt till Spanien för att äta paella hela dagarna.

Lugn, lugn, jag driver bara.

De åkte faktiskt till Tyskland, inte Spanien!

-

Men det här är faktiskt ingen sågning mot vuxna. Jag lovar! Jag har på tok för många åsikter om dem, det hade tagit alldeles för lång tid. Jag menar, du vet ju själv att de vuxna bestämmer över världen, eller hur? Undrar du aldrig, varför det finns krig och

fattigdom då? Varför vissa går hungriga medan andra rullar fram som flodhästar? Och varför är inte ...

Okej, okej förlåt, jag ska sluta nu.

-

Min poäng är att det finns massor av barn som vill bli vuxna. Min kompis Ben till exempel! Allt han vill är att bli vuxen. Och jag fattar inte varför? Varför?!

"Vuxna är längre, starkare och smartare", säger han då, min kompis Ben alltså. "Man kan tjäna pengar och köpa vad man vill. Man har liksom en röst som folk lyssnar på!"

-

Okej, Ben har nog rätt i det han säger. Allt det där låter supernice, visst, men oh my god! Helt ärligt, vet du vad vuxna är som?

De är som två dagar gammal mjölk. Ja du vet, sur, blaskig sådär. Duger till flingorna om det inte finns någon annan mjölk. Det är liksom bättre än vatten, men fortfarande, det smakar lite unket.

-

Återigen! Jag är ingen vuxenhatare, det är jag faktiskt inte.

Även om jag inte har en vuxen som matar mig, ger mig kläder, skyddar mig och tröstar mig när jag är ledsen, så har jag sett hur snälla de kan vara mot barn. Det har jag! Men inte tänker jag bli någon två dagar gammal mjölk för det inte. NEVER!

-

Så frågan nu är: vad tänker DU göra?

Lyssna, sanningen är att även om de vuxna inte ens själva vill, så kommer de lära dig, de kommer att visa dig, de kommer att övertala dig att bli som dem. Två dagar gammal mjölk.

-

För samtidigt som de ger dig kärlek, ger de dig också sina tankar, så att du till slut inte kan tänka själv längre. Och sedan kommer din fantasi krympa, och dina skratt kommer bli tystare, och du

kommer gråta på insidan istället för på utsidan, och dina vänner är bara personer med samma hudfärg som du, och de kommer lära dig att tiden är något du alltid måste jaga, och att lycka inte är gratis.

-

Men för all del, du bestämmer själv! Gör det dummaste ett barn kan göra, väx upp och bli vuxen du bara och se hur kul det blir.

Eller, eller! Så kan du göra som jag. Och tro mig, det är inte alls svårt. Allt du behöver göra är att köpa en kopia av boken **LÅT BARNET LEVA VIDARE**.

I den får man veta **EXAKT** hur man går tillväga för att aldrig bli vuxen, för att aldrig glömma hur man njuter av livet, på riktigt!

Och vet du vad? Idag är din lyckodag, verkligen!
Idag kan du köpa en signerad kopia, för halva priset, av författaren själv, mig! Chuk Amadi Ojo. Vilken enastående deal, inte sant?

-

Nå, vad säger du?

Alexander

Zadruzny

Alexander Zadruzny är poet och var en av initiativtagarna till poesitävlingen Röda linjens bästa poet. Han är också aktiv i Kollektiv sorg, ett nätverk som engagerar sig i frågor om gatuvåldet. Detta har bl.a. yttrat sig i utställningen "När vi inte längre kan gråta" i Botkyrka konsthall 2022. 2019 utsågs han till Min Lokala Hjärte i Skärholmen.

Ibland drömmer jag mig bort
Bort från all skrik och smärta
Till en plats någonstans långt bort
Som dämpar ångesten i mitt hjärta

Kanske är det mig det är fel på
Ställer alltid till det på något sätt
Det är i alla fall vad du säger ändå
För i dina ögon har du alltid rätt

Du har spenderat hela mitt unga liv
På att beröva mig på min barndom
Flera år tomma på positiva superlativ
Med resultatet av en orosanmäld ungdom

Tror att jag har ärvt din envisa stolthet
En egenskap som kommer med många bråk
Det fanns aldrig på kartan så vitt jag vet
Att ursäkta dig för ditt nedvärderande språk

Allt jag önskar att mina föräldrar förstår
Är att även ni en gång varit barn av er tid
Och då vi våra föräldrar ej välja förmår
Så måste vi kunna hantera vuxna i vår samtid

Jag var bara ett vilset maskrosbarn i betongen
Det är ur en vuxens reflektion som barn gror
Men vad jag lärt mig från dig den gången
Är vad jag inte vill bli när jag blir stor

Benjamin

Zahari

Benjamin Zahari har under 14 år arbetat med barn och ungdomar på olika sätt, de senaste fyra åren som familjebehandlare och nätverksledare. Hans arbete går ut på att ge stöd till barnen genom att ge stöd till de vuxna, som ju har ansvaret, makten och möjligheterna – så att barnen får vara just barn.

Manual för att som barn hantera jobbiga vuxna

Om vuxna säger "inte nu" när du vill något

- Fråga vilken tid som skulle passa bra.

Om vuxna säger "du borde veta bättre"

- Berätta att de har överskattat din förmåga, men att livet är ett enda långt lärande och att du med tiden nog kommer att veta bättre.

Om vuxna tjatar

- Förklara att det känns som sandpapper på själen.

Om vuxna fortsätter tjata

- Säg att det saknas bevis för att tjat skulle fungera, men att fina stunder där de visar kärlek och uppmärksamhet verkar ha stor effekt.

Om vuxna avbryter dig när du berättar

- Spärra upp ögonen och säg att du faktiskt inte är klar.

Om vuxna skäller över något du glömt

- Påminn om vems ansvar det är att hjälpa dig att komma ihåg.

Om vuxna inte äter upp sin sallad

- Förklara att det inte är bra för hjärtat att hoppa över salladen, att det är bäst att äta upp det som lagts på tallriken, så att inte jorden går under och vi barn inte har någonstans att bo sen!

Om vuxna skriker på dig

- Säg att du har så svårt att lyssna och minnas när någon skriker.

Om vuxna inte alls förstår din nutid, men tror det

- Påminn om att internet inte ens fanns när de var barn, så de har ingen aning om hur det är idag.

Om vuxna säger "det var väl inte så farligt"

- Om det inte var så farligt kan det nog inte vara så farligt för dig att bara stötta mig i det jag känner nu.

Om vuxna är dumma mot varandra när du är där

- Plinga på dörren och låtsas vara en gäst, ingen är ju dum framför gäster...

Om vuxna säger "jag gör det istället" när du inte städat rummet

- Säg att du hoppades att de skulle fråga om du behövde hjälp för att kunna lyckas, men att du antar att de älskar att städa ditt rum, och gärna får fortsätta göra det.

Om vuxna säger "Du hänger ju aldrig upp jackan"

- Påminn om den där gången i september förra året när du visst gjorde det!

Om vuxna frågar varför du glömt din läxa

- Se väldigt fundersam ut, och säg att du tror att det är läxan som har glömt dig...

Om vuxna klagar på ditt tv-spel

- Spelet har klagat en hel del också men har inte pallat säga nåt eftersom det redan är lite stelt mellan er...

Om vuxna blir upprörda över att dina kläder blivit smutsiga
– Berätta att varje fläck är ett minne av ett äventyr som aldrig kommer tillbaka!

Och att fläckarna såklart försvinner i tvätten...

Om vuxna berättar hur du ska hantera vuxna

– Förklara att det absolut inte är ditt jobb, barn ska inte behöva hantera vuxna!

Så hanterar du teater

Några av dessa texter som är i den här antologin har färdats vidare och hamnat i teaterföreställningen "Så hanterar du vuxna" som spelas eller spelades på Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen under våren 2023. Kanske du är i foajén och ska just se den, kanske du är på väg därifrån. Kanske du aldrig ens sagt att du ska gå på den där teatern, kanske du säger att du inte är en "teatermänniska", att du mer är en sådan som gillar fotboll och stark mat. Kanske Assyriska möter Brage på någon vindpinad idrottsplats, du kanske läser den här texten när du satt dig för att avnjuta en kryddig vindaloo. Antagligen inte. När du tittar på fotboll så vill du titta på fotboll och när du vill äta stark mat så vill du äta stark mat och absolut inte läsa någon text. Men när du läser den här texten. Då kan du tänka att några av de här texterna färdats vidare in i en teaterföreställning. In i regissörens tankar, scenografens ritblock, in i skådespelarnas kroppar och munnar för att landa i publikens öron. Text mår bra av att färdas. Kanske du när du läst texten tänker: Jag ska också göra en teaterföreställning. Istället börjar du googla på hur man gör en vindaloo och handlar ingredienser och vips så står du i köket och har inte en tanke på att göra en teaterföreställning! Du är ju ingen teatermänniska, du gillar ju stark mat! I med mera chili! Det är så det varit att göra en teaterföreställning av de här texterna. Man läser en text, en nerv slås an, något i ens barndom poppar upp, något som kanske hände igår på en buss. Man

associerar vidare. Genom orden, genom skådespelarna. Man knådar och kavlar, man lägger texterna bredvid varandra på varsin planhalva, på samma tallrik. Man ger texten till skådespelarna och säger: läs det här. Och dom läser och tänker, associerar, och vips har texten jag skrivit utifrån någon annans text färdats vidare. Domaren blåser av matchen. Kyparen kommer in med efterrätten. Och någonstans, var du än är, så applåderas en teaterföreställning. Och du. Du färdas vidare.

Kristian Hallberg

Dramaturg

Vi som arbetat med föreställningen

Föreställningen "Så hanterar du vuxna" hade urpremiär den 10 mars 2023 på Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen.

Medverkande författare:

Dorian Andersson, Jonathan Andersson, Sara Gordan, Balsam Karam, Essy Klingberg, Ida Linde, Alireza Naghavi, Sara Nazari, Christina Ouzounidis och Benjamin Zahari.

Medverkande skådespelare:

André Nilsson, Othman Othman, Yasmine Seifi och Maria Sundbom.

Idé och regi: **Maja Salomonsson**

Textdramaturg: **Kristian Hallberg**

Scenografi och kostym: **Charlotta Nylund**

Mask: **Linda Gonçalves**

Ljus: **Raimo Nyman**

Ljuddesign och komposition: **Brenda El Rayes**

Föreställningsdramaturg: **Mia Winge**

Regiassistent: **Sofia Wigand**

Kostymtillverkning: **Nette Fredriksson**

Konstpedagog: **Maria Vega**

Belysningsmästare: **Hilda Ohlsson**

Ljudtekniker: **Teodor Sydbom Kourkoulis**

Scentekniker: **Simon Karlsson och Björn Eriksson**

Publikvärdssamordnare: **Indra Linderoth**

Publikvärdar: **Caio Molive, Camilla Schenell,
Esra Al Zubiedy, Indra Linderoth, Jon Aagaard Gao,
Malak Hassen, Maria Vega, Marko Gorgis, Miro Hristov,
Rosa Wasife och Solomon Faye Råden**

Kommunikatör: **Soraya Bay**

Föreställningsfoto: **José Figueroa**

Trailer: **David Giese**

Lärohandledning: **Signe Barfoed**

Produktionsledare: **Ewik Rodell**

Producent: **Pernilla Willman**

Verksamhetschef: **Beata Mannheimer**

Konstnärlig ledare för teater: **Maja Salomonsson**

Redaktörer för antologin: **Kristian Hallberg och Mia Winge**

Illustration: **Moa Schulman**

Formgivning av antologin: **Agnes Florin**

**Stort tack till eleverna från Lillholmsskolan
och Slättgårdsskolan som målat scenrummet!**

Om Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen

Vi är ett kulturhus för barn och unga mellan 5–19 år, även om alla såklart är välkomna. Här kan våra besökare uppleva teater, scenkonst, film, workshops och ägna sig åt eget skapande. På vardagar fylls huset främst av skolklasser, medan andra besökare ofta kommer kvällar eller helger. Vi vill att alla ska ha möjlighet att gå på teater eller se film och därför kostar biljetterna inte så mycket. På Skärisbiografen, som är den enda bion i Europa som bara har barn och ungdomar som målgrupp, ingår dessutom popcorn i biljetten! Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen är en plats där barn och unga kan uppleva, utforska och skapa kultur.

Välkomna!

Av: Dorian Andersson, Jonathan Andersson,
Anna Björklund, Uje Brandelius,
Jörgen Dahlqvist, Athena Farrokhzad,
Kristofer Folkhammar, Sara Gordan,
Balsam Karam, Maja Karlsson,
Essy Klingberg, Nachla Libre, Alma Lindé,
Ida Linde, Elis Monteverde Burrau,
Aleksander Motturi, Anki Määttä,
Alireza Naghavi, Talajeh Nasiri, Sara Nazari,
Suzanne Osten, Christina Ouzounidis,
Niklas Rådström, Jali Madi Susso,
Alexander Zadruzny, Benjamin Zahari

Har du problem med vuxna (eller annat i ditt liv)? Det finns alltid trygga vuxna du kan vända dig till. BRIS, Barnens rätt i samhället, har öppet varje dag, dygnet runt. Du kan ringa, chatta eller mejla helt anonymt. Det är alltid gratis.

Telefonnummer: 116 111

Hemsida: www.bris.se

KULTURHUSET
skärholmen